

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: The Provincial Library
Cor. Pritchard Ave. and Mc
Winnipeg, Man., Cana

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PIK VIII. Ч. 147 (890). ЧЕТВЕР, 9. ГРУДНЯ 1926. WINNIPEG, MAN. THURSDAY, DECEMBER 9th, 1926. No. 147 (890). VOL. VIII.

КИТАЙ ДОМАГАЄТЬСЯ СКАСУВАННЯ НЕСПРАВЕДЛИВИХ УГОД.

Європейська делегація партії Гоміндан, яка заступає кантонський уряд, предложила петицію Лізі Націй.

ЖЕНЕВА, 6. грудня. — Європейська делегація партії Гоміндан, яка промовляє в імені кантонського уряду, предложила сьогодні перед Лігу Націй петицію, в якій домагається скасування всіх односторонніх і несправедливих договорів між Китаєм а західними капіталістичними державами.
Делегація була принята Чу Чао-Сіном, китайським представником у рад Ліги Націй, який обіцяв заступати прихильно погляди кантонського і пекінського урядів.
Предложений делегацією меморіал заявляє, що пекінський уряд не заступає бажань китайського народу, й остерігає Лігу, що кантонський уряд, раз визнаний державами, одинокий буде мати право говорити в імені Китаю.
ЖЕНЕВА, 6. грудня. — Китай ринув покінчити зі всіма нерівними договорами, коли вийде їх речиниць, заявив тут Чу Чао-Сін, китайський представник до Ліги Націй, з приводу недавнього відкинення китайсько-бельгійського договору з 1865 року.
Шіснайцять держав мають договірні права в Китаю, включаючи Бельгію. Іншими державами є: Бразилія, Данія, Франція, Велика Британія, Італія, Японія, Мексико, Голландія, Норвегія, Перу, Португалия, Еспанія, Швеція, Швейцарія і Злучені Держави.

"КАТЕХІЗМ" ДЛЯ ОФІЦІРІВ І ЖОВНІРІВ КАНТОНСЬКОЇ АРМІЇ.

Провідники китайських робітничих юні та армії в Ганкові записували "Товариство для Повалення Бритійців".

ГАНКОВ, Китай, 7. грудня. — "Товариство для Повалення Бритійців", започатковане політичним бюро наступачою кантонської армії, починає ставати від сьогодні дійсною організацією, коли зібралися тут голови армії і трейд-юні. Мітинг є результатом сильного протичужинського руху, який панує вже в подільному Китаю від багатьох місяців.
Нова книжка в формі катехізму, видана для кантонських офіцерів і жовнірів, з якої мається вчити військо, викazuje велику ворожнечу до Великої Британії і Японії. Ось деякі головні питання й відповіді з тої книжки:
"Хто ви?" — "Жовніри народної армії, які боряться за волю й принципі Сун Ят-Сена".
"Хто ваші головні вороги?" — "Велика Британія і Японія".
"Чому?" — "Бо вони финансиують і захоочують мілітаристів, які виступають проти народа".
"Які ваші завдання?" — "Відібрати концесії і прогнати чужоземних імперіалістичних капіталістів, які висисують робітників".
ШАНГАЙ, 6. грудня. — У Сватові робітники також дають відчувати свою силу. Майже всі американські фірми обняті страйками або загрожені ними.

БРИТІЙЦІ ЗАПРОПОНУВАЛИ ПОЗИЧКУ РЕАКЦІОНЕРАМ КИТАЮ.

БЕРЛІН, 3. грудня. — Тут одержано з Пекіну таку телеграму:
"З японських жерел повідомляють, що Бритиш Тобекко Ко. і Бритиш Чартед Бенк оф Чайна запропонували 50 мільонів доларів позички для реакційних генералів Чан Цо-Ліна й Сун Чуан-Фана, щоб допомогти їм у спільному наступі (!) на кантонську армію. Як обезпечення за позичку мілітаристи мають віддати доходи з мита в порті Пукау і податок з тютюну в Шангаю.
"Інформації про генеральний страйк у Ганкові, подані агенцією Райтера та іншими новинарськими агенціями, які говорять про небезпеку для чужинців, є фальшиві й мають на меті оправдати закордонну інтервенцію".

ПОПІЛ З ТІЛА ПОМЕРШОГО КРАСІНА ПОХОРОНЕНО В КРЕМЛІ.

МОСКВА, 4. грудня. — В середу по полудні московський пролетаріят віддав останню пошану ще одному провідникові Жовтневої Революції, покійному Леонідові Красінові.
Урну з попелом спаленого тіла Красіна замуровано в Кремлі за мавзолейом Леніна. Зверху вмуровано мармурову таблицю з написом: Леонід Борисович Красін, народився 15. липня 1870 р., помер 24. листопада 1926 р.
В похороні взяло участь понад 20,000 робітників і червоноармійців. Гармати віддали останню пращальню салву, а червоні аероплани кружляли у воздуху й гудили свою похоронну пісню.
Похоронні промови виголосили: Калінін, голова Всесоюзного Виконавчого Комітету, та Коларов від Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу.
Тіло Красіна було спалене в лондонській крематорії.

В Лондоні відбувся великий робітничий мітинг проти війни з Китаєм

ЗАМІСЦЬ ВИСЛАТИ ВОЄННІ КОРАБЛІ ДО КИТАЮ, БРИТАНІЯ ПОВИННА ЗАБРАТИ СВОЇХ ГОРОЖАН З ТОЇ КРАЇНИ, КАЖЕ ЛЕНСБОРІ.

ЛОНДОН, 5. грудня. — Після антивоєнного мітингу, що відбувся сьогодні в Алберт Гол, сто тисяч Англіїців підписали аель до прем'єра Болдвіна, щоб він працював за миром на Далекому Сході.
Замість вислати воєнні кораблі до Китаю, британська держава повинна забрати своїх горожан з тої країни, сказав на мітингу Джордж Ленсборі, робітничий посол британського парламенту.
"Якби воєнні загоріли в парламенті мали вільну руку", сказав Ленсборі, "то сьогодні горів би цілий схід. Китай є оправданий у відмові підчинитися довше пануванню білих грабінників".
На антивоєнному мітингу було присутних 5,000 людей.
В "Соведі Обсервер" появилася сьогодні стаття Дж. Л. Гарвін, написана з приводу подій у Китаю.
Заявляючи, що китайська драма наближається до кульмінаційної точки в одній з найбільших криз в історії світа, Гарвін каже, що тамошний рух є "не більшовицький, але націоналістичний; не червоний, але жовтий".
"Є рух дуже ворожий до всякого чужого панування", каже він. "Ніщо не може його тепер стримати. І майже кожний західний вплив лише підносить його. Велика Британія перша повинна визнати це".
Він остерігає, що як Злучені Держави й Велика Британія будуть замішані в цій далекосхідній проблемі, то неможливо буде загарантувати миру Європи.
"Лучитися з північними провінціями Китаю й окоуними деспотами в Китаю є проти духа Льюкарна. Нема іншого виходу, лише поєднуочий компроміс з китайським народом і націоналістичним рухом".

КИТАЙЦІ БОРЯТЬСЯ ЗА СВОЇ ПРАВА, КАЖЕ ЛОЙД ДЖОРДЖ.

Лорд Біркенгед, секретар для Індії, гостро нападає на бувшого прем'єра за його промову у Бредфорді.

НОРТГЕМПТОН, Англія, 6. грудня. — Лорд Біркенгед, секретар для Індії, гостро напад тут сьогодні на бувшого прем'єра Лойда Джорджа, який промовляв в суботу в Бредфорді і заявив у своїй промові, що "Китайці боряться за свої основні права" і що червоні не є дійсною причиною заколоту в Китаю.
Лорд Біркенгед заявив, що промова Лойда Джорджа буде мати погубний вплив на Китай і що твердження Лойда Джорджа, що більшовизм не стоїть за кантонським рухом, є цілком неправдиве.
В своїй промові у Бредфорді Лойд Джордж заявив, що деякі люди дуже хочуть війни на Далекому Сході. Біркенгед рішучо заперечив, що хтось в уряді, в парламенті або в країні бажає війни з Китаєм. Метою уряду, сказав він, є лише охоронити життя британських горожан і мирними та переконуючими методами оборонити торговельні й фінансові інтереси на підставі заключених з Китаєм договорів (в дійсності насильно накинених Китаєві).

РІЖНІ ВІСТІ

ВОЗДУШНА ЛІНІЯ ЛЕНІНГРАД—ВЛАДИВОСТОК.

МОСКВА, 6. грудня. — Радянська влада випрацювала план встановлення воздушної лінії між Ленінградом а Владивостоком. Для воздушної подорожж будуть ужити великі балони, понад 600 стій довгі, і сподіються, що вони будуть робити дорогу за три дні.

ШАПОВІ РОБІТНИКИ ДІСТАНУТЬ ПІДВИШКУ.

МОНТРЕАЛ, 4. грудня. — Канадійська національна залізниця оповістила, що у всіх її шпанах скасовано бонус або системі премій, а натомість підвищено від 8. грудня платню робітникам на 2 центи на годину.

СІЯТЛ, Ваш., 6. грудня. — Порт Енджелес 4. Бельгем, Ваш., навістив в суботу землетрус, однак не зробив ніякої шкоди.

З АМЕРИКИ ДЕПОРТОВАНО 10,904 ЧУЖИНСЬКІ.

ВАШІНГТОН, 2. грудня. — Повний звіт департаменту праці про висилку безправних імігрантів викazuje, що в минулому фискальному році депортовано зі Злуч. Держав 10,904 чужинців за те, що вони не мали тут права перебування. Це значить, що в цьому році вислано 1,400 осіб більше, як в 1925 році.
За той сам час не впушено до Злучених Держав 20,550 осіб. Близько 86 проц з того числа відправлено з кордонів Канади й Мексики.

ОСТРОВ ВЕНКУВЕР НАВІСТИВ ЗЕМЛЕТРУС.

ВІКТОРІЯ, Б. К., 6. грудня. — В суботу рано зарековдано тут легкий землетрус. Інші місця на острові Венкувер також відчували потрясіння, але шкоди не було.

КУБА НЕ ВПУСТИЛА ОЛЕКСАНДРИ КОЛОНТАП.

ГАВАНА, Куба, 6. грудня. — Куба не впустила на свої береги Олександрі Колонтап, радянської повноважної представниці до Мексики.
Колонтап прибула сюди, будучи в дорозі до Мексики, але їй не дозволено висісти на беріг. Кубанські іміграційні влади покликалися на точку закону, яка забороняє висідати тут жінкам, що приїзять самі.

З ГАНКОВА ЗАБРАНО ЧУЖИНЦЬКИХ МОРЯКІВ.

ПЕКІН, 7. грудня. — Делега з чужинських жерел у Ганкові каже, що британські й французькі військові влади відгнали своїх моряків з міста і що тамошня ситуація багато поліпшилася.
Ганкові загрожував недавно генеральний античужинський страйк. Місто було під юрисдикцією робітничих юні, одначе прибуло велике число кантонських жовнірів і вони перебирають контролю.

У ВІЙНІ В НІКАРАГВІ ЗГІНУЛО 600 ЛЮДЕЙ.

МАНАГВА, Нікарагва, 6. грудня. — Підчас горожанської війни, яка ведеться тепер в Нікарагві, убито 600 людей.
Заїквалнені уряди, а головню Злучені Держави, піддержують консервативного президента Діаза, проти котрого ліберали підняли повстання. Втрати американських бізнесових інтересів, понесені через горожанську війну, вже виносять мільони доларів.
Повстанці заняли Пуерто Кабезас, коло Блауфіде, і Кане Граціас, у північно-східній частині країни, недалеко кордону Гондурасу.

АРЕШТУВАННЯ ДЕ ЛЯ ГУЕРТИ В АМЕРИЦІ.

ТУЕСОН, Арізона, 6. грудня. — Відомість про арештування Адольфа Де Ля Гуерта, бувшого президента Мексики, за нарушения американських законів про неутральність, зістала потверджена тут мексиканським консулятом, хоч американська влада далі заперече що відомість.
Мексиканська влада закидає Де Ля Гуерті, що він є провідником теперішнього повстання серед Індіанів у північному Мексикі і протігом останніх двох тижнів пачкував через кордон амуніцію.
Генерал Бойоркес і агенти мексиканської тайної поліції прибули сюди з Мексики, щоб розпізнати арештованого.

СУДИЛИ КАТОЛИЧКОГО ЕПІСКОПА.

МІСТО МЕКСИКО, 1. грудня. — Сьогодні суджено тут католицького єпископа Сарате за державну зраду. Прокураторія обвинувачувала його в тому, що він не послухав розпорядків уряду відносно церков.
Єпископа звільнено від закиду державної зради, але призначено його винним за непослух урядові. Присуд за цю провину має видати нищий суд.

МАЙНЕРІ АНГЛІЇ НАНОВО ПОЗПИЧНУТЬ БОРОТЬБУ, КАЖЕ КУК.

Секретар британської Майнерської Федерації каже, що причиною закінчення страйку був брак фондів.

МОСКВА, 6. грудня. — А. Дж. Кук, генеральний секретар британської Майнерської Федерації, прибув вчора до Радянського Союзу й заявив, що введовзі британські майнері наново розпочнуть боротьбу за ліпші умовини.
Він сказав представникам газет, які стрнули його на польському кордоні, що поражку майнерів у страйку треба приписати вичерпанню всіх средств боротьби і бракувати поживи та одежі.
Кук висловив влчність за допомогу, дану радянськими професійними союзами.

ЛОНДОН, 3. грудня. — А. Дж. Кук, секретар Майнерської Федерації, заявив, що за один день в Лондоні зібрано більше на допомогу страйкуючим майнерам, як вносила вся допомога від американських трейд-юні.
Перед своїм виїздом до Москви Кук оповістив, що британські майнері одержали з інших країв 1,843,839 фунтів стерлінгів допомоги. З того средств боротьби і бракувати поживи та одежі.
Кук висловив влчність за допомогу, дану радянськими професійними союзами.

ЧІЧЕРІН ПРИБУВ ДО БЕРЛІНА НА ПЕРЕГОВОРИ З НІМЦЯМИ.

Кажуть, що радянський міністер закордонних справ відбуде також конференції з Бріаном і Чемберлейном.

БЕРЛІН, 2. грудня. — Сюди прибув Юрій Чічерін, радянський міністер закордонних справ, щоб переговорювати з Густавом Штрессеманом, німецьким міністром закордонних справ, про німецько-радянські відносини.
Такі переговори конечні з того згляду, що Німеччина стала членом Ліги Націй і звязала себе умовами в Тоарі. Радянський уряд хоче знати, чи Німеччина дасться втягнути в е-вентуальний наступ, звернений проти Радянського Союзу.
Кажуть, що такі самі конференції Чічерін відбуде з Бріаном і Чемберлейном, французьким і англійським міністрами закордонних справ.
Запитаний про Лігу Націй і вигляди на приступлення до неї Радянського Союзу, Чічерін заявив:
"Радянський Союз нікому не дозволить звязувати своєї свободи ділання; інші держави можуть робити все, що їм подобається, але ми хочемо мати вільну руку".
Наразі Чічерін вийде до Франкфурта, де піддасться лікарським оглядінням, а потім поїде до місцевості Віші у Франції на відпочинок.

Він втратив опору у всіх тих партій, що його висунули на чоло. За ним стоять тепер лише військові й обшарники та багаті промисловці. А ці останні домагаються, щоб Польща стала королівством і в той спосіб задемонструвала перед світом свою силу, а саме те, що нею править багата й освічена кляса, а не девять десятків атак, що йому не остає нічого іншого, лише ту корону при-

ПІЛСУДСЬКОГО ПІДДЕРЖУЮТЬ ЛИШЕ ДІДИЧІ Й ПРОМИСЛОВЦІ.

ВАРШАВА, 30. листопада. — Прем'єр Пілсудський є тепер в скрутному положенні. Вправді він хоче бути диктатором і мати рішачий голос у державній кермі, але не хоче висунути себе формально на чоло. Через те не хоче він прийняти запропонованої йому королівської корони.
Одначе події розвиваються так, що йому не остає нічого іншого, лише ту корону при-

няти. Він втратив опору у всіх тих партій, що його висунули на чоло. За ним стоять тепер лише військові й обшарники та багаті промисловці. А ці останні домагаються, щоб Польща стала королівством і в той спосіб задемонструвала перед світом свою силу, а саме те, що нею править багата й освічена кляса, а не девять десятків атак, що йому не остає нічого іншого, лише ту корону при-

ПОВНИЙ ВИСЛІД ВИБОРІВ В ОНТЕРІО.

ТОРОНТО, 6. грудня. — У виборчому окрузі Манітулін, з якого не було дотепер висліду провінціанальних виборів, що відбулися 1. грудня, вибрано прогресиста й уряд Форгесона буде мати в парламенті 74 послів, а опозиція 38.
Після партій вибрані послі діляться так: 74 консерватистів, 14 лібералів, 14 прогресистів, 5 ліберало-прогресистів, 4 незалежних лібералів, 1 робітничий. Разом 112.
Чотири незалежні ліберали й робітничий посол заявили, що будуть голосувати з урядом за урядовою контролею продажі гарячих напиктів. Цілком незалежний від всіх груп, уряд буде мати в новому парламенті

35 голосів більшости по виборі спікера.
НІМЕЧЧИНА СПЛАЧУЄ ВОЄННІ РЕПАРАЦІЇ.
БЕРЛІН, 6. грудня. — Б. Паркер Гилберт, генеральний агент для репараций на підставі пляну Доса, оголосив свій другий річний звіт, у якому заявив, що "Німеччина скоро й льоально виповнила всі свої зобовязання".
Виплати за рік, що скінчився 31. серпня, вносили більше як 276 мільонів доларів. З цієї суми Франція одержала поверх урядовою контролею продажі гарячих напиктів. Цілком незалежний від всіх груп, уряд буде мати в новому парламенті

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописів не звертається, хіба що дописувачеві явно зазначити, що бажає звороту свого рукопису на случай його непоміщення та залучити поштовий стемпель на його пересилку.

СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЯ ДРУКАРНІ ТА ШКОЛИ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ.

Співно закінчується у Вінніпегу будова нового прекрасного будинку Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім, що виріс поруч старого в тигру трох місяців. Виріс, притиснувшись до старого, поділяючи з ним його західною стіною, злучившись з ним для побливання, поширення тої праці, що її вже не в силі був виконати побудований 8-літ тому 72-тисячний будинок.

Збудовання цієї великої інституції є ще одним великим здобутком українського робітництва й фармерства в Канаді, здобутком ще однієї твердині в боротьбі за освіту й організацію.

Новий будинок ТУРФДім у Вінніпегу — це ще одна кузня, що в ній куватиметься світло знання, свідомості, братерської солідарності працюючих. Кожна кімната нового будинку від шпиндлі до найменшої кімнати на останньому поверсі, що злучені між собою сіткою телефонів, є лабораторією шукань кращих шляхів для працюючих мас в їх боротьбі з темнотою, несправедливістю, неорганізованістю, байдужістю.

Кожна цеглина в новій інституції — це частина мозольної праці свідомого українського робітника й фермера й покладена вона лише тому, щоб відпалити йому за ту працю сторицею.

Легко казати: "нам треба знання, освіти, організації". Надто легко повторити ці слова вусиди перед людьми, викрикувати їх з патосом і... нічого не робити. Але не так то легко працювати, щоб дати те знання голодним на його масам — тим робітникам і фермерам, що від них те знання сотки літ відроджене було китайським муром. Не кричати нам через той мур за знанням, але пробити його власними силами й здобути собі знання.

Нова інституція ТУРФДім у Вінніпегу є ще одним великим проломом цього китайського муру темноти й невідомості, яким від віку обведено українське трудове населення. Кожна наша більша чи менша інституція є таким проломом муру темноти й невідомості, що через него проходить промінь світла для працюючих і їх дітей.

Новозбудований Український Робітничо-Фармерський Дім у Вегревіл, Алта., чи в Кенора, Онт., є такими самими здобутками українського робітництва й фармерства на організаційно-освітньому фронті.

Будова Українського Робітничого Дому в Торонто є другим могутнім ударом в скалу темноти, невідомості, байдужості й неорганізованості. І чим твердіша та скала, тим міцніший повинен бути удар. Коли удар не під силу свідомій громаді одної місцевості, ми з цілою Канадою повинні допомогти, бо у нас одне завдання й одна мета.

Ми не кажемо, що наші інституції будуть ціле українське робітничо-фармерське населення Канади, бо це було б несправедливо. Але ми кажемо, що їх буде свідомішою його частиною для загальної користі цілого населення. Коли ціле населення візьме участь в цьому будівництві, тоді воно збудує не лише нові великі інституції, але й новий лад.

Поки-ж що — ми лише передові виступи, що по цеглинці зносимо для збудовання хоч невеличкої твердині на шляху боротьби за майбутній лад братерства й справедливості на землі.

Ми в неділю, 12-го грудня, святкуватимемо відкриття нашої нової інституції. Ми, всі, що співривнілися до її збудовання, у Вінніпегу ми чи у Ванкувер, будемо ми присутні на тому святі, чи лише прочитаємо ці рядки — ми, однак, святкуватимемо цю хвилину свідомістю ще одного великого здобутку.

Ми маємо велику власну друкарню — залізо-бетонну — хіба-ж це не твердиня? Ми маємо над нею школу, сальо, прекрасне приміщення для зборів, чи то Школи Освітнього Курсу — хіба це не здобуток? Над ними ми маємо 13 більших і менших кімнат для офісів центральних зарядів наших організацій, редакторів, адміністрацій видавництва і прекрасну кімнату для бібліотеки-читальні — хіба це не лабораторія знання?

Тепер-же треба докласти сил і завзяття, щоб ту будову й витратили на неї ми оправдали своєю працею для тої цілі, для якої ми її будували. А праці тут потрібно не однієї, але всього свідомого-членства наших організацій і цілого свідомого українського робітничо-фармерського загалу. Великої солідарної праці треба!

Здучімся-ж, товариші й товаришки, тісно довкола нашої нової твердині, довкола всіх наших побудованих й тих що будуватимуться інституцій! Злучім у них свою колективну працю, завзяття, своє знання, жадобу цього знання, а перемога за нами. За нашою єдністю й завзяттю працює підле громада тих, які стоять ще поза організацією.

Відкриття нової центральної нашої інституції хай послужить заохотою до такої праці всіх наших свідоміших сил — до праці на користь українських робітників і фермерів в Канаді й для працюючих взагалі.

БОРОТЬБА ЗА ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

На землях Західної України, що є окуповані польською шляхтою, румунською боярщиною й чехословацькою буржуазією, ведеться завзята боротьба за рідну школу. Ця боротьба ведеться всіма верстами населення й всіма політичними, освітніми та іншими організаціями, розуміється, хоч не в однаковій площині й не з однаковою завзятістю.

Страшна загроза грозить всім проявам українського національного життя на українських землях під Польщею, Румунією та Чехословацією. Годі провести межу — де гірше.

Всюди однаково — з тим лише винятком, що під Польщею є найбільше українського населення, тому про ці землі більше говориться.

Як шляхта, так боєре та чеські пани вхопилися перш все го за знищення української школи, як росадишка українства. Всюди нищать українські школи, проганяють українських вчителів, заміняють їх вчителями польськими, румунськими, чеськими, що не знають навіть української мови.

Страшну статистику стану шкільництва в Галичині й на Волині приносить нам львівська "Воля Народу".

Перед війною в Східній Галичині було 2612 українських народних шкіл, а 1537 польських. Як же страшно змінилися ці цифри нині. Нині в Східній Галичині є 2347 чисто польських шкіл, а 1455 так званих утравієвських (тобто на половину польських, а на половину українських), але на ділі польських. Уважається, що є ще 867 шкіл українських, але це тільки на папері, бо в цих "українських" школах учителюють Польки, що не знають української мови. Таке сталося в Східній Галичині за сім літ пановання польської шляхти. І це тоді, коли Польки в Сх. Галичині мають 12 процент населення, а Українці 74 процент, що по праву, пропорціонально до населення, належає 6-8 Полькам коло 600 шкіл, а Українцям 3,500 шкіл.

На Волині й на північно-західних українських землях під Польщею справа мається ще страшніше. Коли на Волині ще в 1923 році було 360 українських шкіл, то нині на всіх північно-західних українських землях нема ані одної української школи.

А 109 параграф польської конституції "забезпечує" всім неподільним народностям "право розвитку своєї мови і своїх національних властивостей".

"Забезпечує" — смертними присудами, довголітніми в'язницями, електричними дриотами.

Щоб боротися з тою страшною польонізаційною загрозою, працюючі маси Західної України що раз голосніше підносять клич за підтриманням приватного українського шкільництва, за розвиненням позашкільної української культурно-освітньої праці; вживаючи для цього всіх шляхів і способів.

К. СТУДИНСЬКИЙ ЗНОВУ ПРО СВОЮ ПОДОРОЖ НА РАД. УКРАЇНУ.

В одному з останніх чисел львівської "Ради" (з 7. листопада) ми знаходимо статтю дра К. Студинського, що приїздив до Києва взяти участь у святкуванні ювілею академіка Грушевського. У цій статті під заголовком "З могого побуту на Радянській Україні", др. Студинський признається, що він їхав на Україну з "упереженням, бо "начитався", головни по чужинських часописах чимало таких висток, які радше відраховували, чим захоували до подорожі".

— Про те, пише він, — я знав на Україні, в Києві і Харкові багато додатних (приємних) вражень.

Вигляд зовнішній обох міст український. На значній більшості вистав склепових написи українські, при чім слово український сильно наголосене: "Укр. Банк", "Укр. Трест", "Укр. Синдикат", "Укр. Держ. Видавництво", "Укр. Книгоспілка", "Укр. Народний Харч" і т. п. В Харкові заборонено давати нові російські вивіски, а вільно давати тільки українські. По українських урядах горять і дають інформації в українській мові, причім інші мови (наш меншостей) в глибокій пошануванні. По вулицях і трамваях відповідають українською мовою. Хоч населення міст в значній часті не українське, воно зневолоєне українськими життя і починає до них приміноватися і учиться української мови, а цей факт є признакою сили радянської влади. На залізничних вокзалах написи українською мовою і шойно в Харкові, побіч української, маємо також російську.

Школи по всій Україні від найнижчого до найвищого типу українські, і тільки частя давніх професорів по високих школах викладає ще в російській мові. Національні меншости мають свої школи в рідній мові. Наука в давніх університетах, нинішніх Інститутах Народної Освіти (ІНО), поставлена високо. Побіч давніх професорів читають лекції тадановиті молоді вчені.

Всеукраїнська Академія Наук в Києві працює у всіх областях знання з подиву гідним захопленням. — Українське Державне Видавництво — читаємо далі, — з дотацією 14-ти мільонів карбованців, себ-то 7 мільонів долларів, веде свою роботу на широку скалу. Каталог його видань є у кожній нашій книгарні, шоби дати огляд нової літератури — на це треба-би кількох місяців часу, шоби її перечитати.

Славою Києва, Харкова й Одеси є їх українські державні театри. Оперові й драматичні вистави, ведені з незвичайною старанністю. Артистичні сили знамениті. На сцені йде життя, якого я не бачив по-галицьких театрах. Нові напрями в театральній мистецтві. Побіч драматичних сцен побачите на одній виставі інтермедію та кіно. В інтермедіях багато дотепних натяків на сучасне життя.

Уряд дає на київську оперу 700 тисяч карбованців допомоги.

По кінах вичерно українські написи, крешо що вони відіграють важну роль в українізації міського населення. За мого побуту грали в однім кіно П.К.П. (Плусуцький Купив Петлюру). Предметом вистави є повстанчі напади на Україну, що несли смерть і пожари та нищили господарське життя. Вже по мій вїзді йшла вистава фільму "Тарас Шевченко".

В Києві та Харкові організуються величезні "Всенародні бібліотеки", до них мають доступ не тільки інтелігенти, але й робітництво за річною оплатою десяти копійок. Вони переповнені публікою зимою і літом. Київська всенародна бібліотека числить поперх мільона і двіста тис. томів. Є надія, що для потреб співробітників академії в Києві буде отворена спеціальна бібліотека зараз при будинку давнього університету.

Музеї Києва і Харкова визначуються не тільки нечуванним багатством експонатів з області археології, церковної і світської штуки, килимарства, кераміки, але й мистецким, систематичним укладом, над яким працюють учені знавці музейництва. Всі музеї є нині власністю держави, яка ними печально опікується.

Високі урядові радянської влади на Україні люде світлі, розумні і незвичайно приступні. Я був свідком, як в Наркомосі (Народний Комісаріяті Освіти) молодіж ІНО входила до своїх міністрів (комісарів) без заповіданія.

— Здається мені, — закінчує др. Студинський, — що у своїх поглядах я не є оптимістом навіть щодо сучасності, але й будучини. Я глядів очима об'єктивного критика, а хоча політикою не займаюся і до комуністів не належу, то все-ж таки пишу з приємністю істрічки, шоби поділитися враженнями із загалом українсько-го громадянства.

Кіно-журнал Болгарії "Нашето кіно" в ч. 66, з 23. липня містить статтю паризького режисера Евгена Деслава, присвячену новій кіно-продукції ВУФКУ "Тарас Шевченко". Автор статті підкреслює, що картина докладно знайомить глядача з великим поетом, українського народу і вважає її справжньою подією сучасної кіномотографії.

ПЕРЕД З'ЇЗДАМИ НАШИХ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

ВОСЬМИЙ З'ЇЗД ТУРФДІМ.

Центральний Виконавчий Комітет Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім вирішив вже скликати Восьмий З'їзд Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім на 17, 18, і 19. січня 1927 року. Восьмий З'їзд, як і всі попередні, відбудеться в салі Укр. Роб. Дому в Вінніпегу.

Всі з'їзди ТУРФДім відбуваються у Вінніпегу не лише тому, що Вінніпег від самого початку засновання організації є осідком Центрального Виконавчого Комітету, але ще й тому, що цему сприяє географічне положення міста (середина Канади) і у ному з'осереджена вся наша преса.

Восьмий З'їзд ТУРФДім заповідатиме на один з найбільших та найважливіших з'їздів ТУРФДім. Він на своїй програмі має кілька дуже важних точок, а саме, справа сегорічного будівництва нових інституцій, справа бурси в Едмонтоні й Вищій Освітній Курсі. Поза цими точками програми важними є загальні організаційні й культурно-освітні справи Товариства Укр. Роб. Дім та його секцій. Хоч ми говоримо про ці справи кожного з'їзду, але ми мусимо кожного року переводити їх ревізію, поліпшувати, приміновати до обставин, бо інакше вони замрують а з ними й організація.

Часто за рік багато чого змінюється і що було добре два три роки тому назад, нині воно вже не актуально, треба його відновити, або цілком замінити.

Наша організація розвивається, зростають її вимоги. Треба вчителів і організаторів і то вже відповідніших, здібніших, шоби вони могли дати організації щось нового, бо інакше буде застій.

Тому потрібний з'їзд представників всіх організацій. Потворяємо, що цього року їх потрібно аж надто, бо наша організація стоїть перед певними справами. Це значить, що кожний відділ повинен бути репрезентований. Не треба сраствити не тільки інтелігенти, але й робітництво за річною оплатою десяти копійок. Вони переповнені публікою зимою і літом. Київська всенародна бібліотека числить поперх мільона і двіста тис. томів. Є надія, що для потреб співробітників академії в Києві буде отворена спеціальна бібліотека зараз при будинку давнього університету.

Музеї Києва і Харкова визначуються не тільки нечуванним багатством експонатів з області археології, церковної і світської штуки, килимарства, кераміки, але й мистецким, систематичним укладом, над яким працюють учені знавці музейництва. Всі музеї є нині власністю держави, яка ними печально опікується.

Високі урядові радянської влади на Україні люде світлі, розумні і незвичайно приступні. Я був свідком, як в Наркомосі (Народний Комісаріяті Освіти) молодіж ІНО входила до своїх міністрів (комісарів) без заповіданія.

— Здається мені, — закінчує др. Студинський, — що у своїх поглядах я не є оптимістом навіть щодо сучасності, але й будучини. Я глядів очима об'єктивного критика, а хоча політикою не займаюся і до комуністів не належу, то все-ж таки пишу з приємністю істрічки, шоби поділитися враженнями із загалом українсько-го громадянства.

Кіно-журнал Болгарії "Нашето кіно" в ч. 66, з 23. липня містить статтю паризького режисера Евгена Деслава, присвячену новій кіно-продукції ВУФКУ "Тарас Шевченко". Автор статті підкреслює, що картина докладно знайомить глядача з великим поетом, українського народу і вважає її справжньою подією сучасної кіномотографії.

ЖАХ ПОЛЬСЬКОЇ ВІЗНИЦІ.

До Києва приїхав емігрант з Зах. України робітник чеської фабрики сільсько-господарських машин у Луцьку Федір Крилов.

Тов. Крилов пробув 1 рік і 2 місяці в луцькій в'язниці за те, що поширював прокламації про відоме кравківське повстання. Він розповів жахливі карти про становище політичних у луцькій в'язниці.

Одного разу новий начальник лікар Дрєвновський (вільний контрреволюціонер) видали наказ, шоби усіх політичних острити. Зрозуміло, політичні відмовлялись від цього й почали протестувати. Помічник начальника в'язниці Юзєвський сказав:

— Ми маємо право різати вам не тільки волосся, але й голову. Можете скаржитися... більшовікам!

Адміністрація вжила сили. У наслідок цього вбито луцького комсомольця Ал. Януке, члена компартії Зах. України Вікт. Крайця та двох елєя дучекського повіту: Сильянука та Шпарагу. Адміністрація "непомогла"... Двох тримали за голову, а третій примусово стриг. У комсомольця Кибрика, що протестував більш, ніж

інші, вирвали волосся з шкорою! Часто бували у в'язниці голодування через те, що довог затримували судові справи.

Становище хорих жахливе. Від усіх хороб давали касторку, вазелін чи йод... До ново-збудованих шпиталів важко потрапити.

Одного разу пом. інспектора Кольцова передав удлюбленим начальства модрівські пайки, призначені для політичних в'язнів. Дізнавшись про це, політичні в'язні оголосили голодування. Воно закінчилось тим, що за наказом прокурора Худецького та ксьондза в'язниці капеляна Зволінського вбито Чвілієвського. Цей політичний в'язень сидів у 8-й камері, хорий на туберкульозу 2-ої стадії. До речі — капелян Зволінський сам носив кайдани на другий поверх й кричав: "Кувати всіх у кайдани"... Закували в кайдани Нахтигала, Мосовіцького, Загробніцького та інших. Вбили в карцері Сенечка, Дембицького та інших.

Після голодування, що тривало 6 днів, дозволили політичним в'язням вибрати старосту, шоби роздавав пайки.

Послів польського союму закликало до президентської палати, де їм президент Мосціцький прочитав декрет про скликання союму.

Всі послі слухали читання стоячи... бо в салі не було ані одного крісла, шоби сісти.

Польські соціалісти (пепесівці) вислали до свого міністра Морачевського делегацію, яка не застала пана міністра-соціаліста дома, бо він поїхав з монархістами на польовання. Другий раз делегація не застала міністра, бо був у монархістів "на чорній каві". Третім разом Морачевський вивинув делегацію за двері, завідавши шоби він більше на пепесівці.

Такі тепер міністри-соціалісти. Та їх пепесівці не краші.

Іхав потяг із Львова до Яворова і убив чоловіка, що йшов залізничною. Іхав потяг з Яворова до Львова і вбив селянина, що переїжджав возом залізничною на перехрестю. Іхав потяг знову із Львова до Яворова і наїхав на панський гуси, що паслися на залізничній. Машиніст спинив потяг, позганий з дороги панський гуси і тоді поїхав до Яворова.

Рипинця каже, що Колієнкіка вибрано до міської ради у Вінніпегу припадково.

Ов-ва! Мені, наприклад, відомо, шоби Рипинця на світ народилася припадково.

Ось маєте: прилепки ми Рипинцю, шоби вона нічого не написала про 60-літні роковини народження й 40-літні роковини наукової діяльності М. Грушевського — то вона вмістила статтю про роковини С. Єфремова.

Ото нагадай козі смерть... Вона тепер готова в кожному числі писати про чийсь роковини.

Як зауваємо, "Кан. Українець" спровадив на редактора Босого, але одночасно пошуккує для него вчителя української граматики.

Ой, ой, ой, "батька мой", якже розплакалися передиворборчі побідники наші.

"Кан. Українець" схопився за єзуїтську голову й репетує: і маєсно і болісно і нема кому в очі плакати. Рипинця триактково драмо-комедію пише на більшовиків, а всі разом репетують: вмієш у більшовицьких молокососів, бо видно, що відколи ми постаріли то й подуріли.

Кажуть, шоби редактор "Кан. Українець" ще до цього часу не пописав Колієнкікових голосів.

Редактор "Кан. Українець" пише: "дити бігати вулицями без парку". Гей-би то парк можна носити як штани, або шапку.

Іду вчера вулицею Селкирк і дивлюся — стоїть Якелівкін і сміється... Сміється, аж боки йому трясуться. Що сталося з коном, думаю. Коли дивлюся, а не-ж перед ним лежить останнє число "Кан. Українець" редакційною статею на верха.

І сикі й такі і он які ті більшовики, і молокососи вони і запродані, й грушки на вербі людам обіцяють і Українцями себе не признають — кричать на нас наші греко-православні та греко-гетьманські противники, а на останку кличуть: "вмієш від більшовиків".

Підіть, панове, у Діків парк, нехай вітрець освіжить вам голову, бо у ваших головахка зозуді кують.

Куркуленко.

З'їзд Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім.

ДО ВІДЛІВ І ТОВАРИСТВ ТУРФДІМ.

Цим повідомляємо всі відліди, товариства й членство Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім, що Восьмий Всекраєвий З'їзд Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім відбудеться в днях 17, 18 і 19 січня 1927 року в Українському Робітничому Домі в Вінніпегу.

ПРОГРАМА З'їЗДУ:

1. Відкриття з'їзду.
2. Вибір верифікаційної комісії й провірення уповноважених делегатів.
3. Вибір президії з'їзду.
4. Звіт Центрального Виконавчого Комітету ТУРФДім.
5. Звіт Центрального Комітету Жіночої Секції.
6. Звіт Центрального Комітету Секції Молоді.
7. Звіти представників Провінціальних Виконавчих Комітетів.
8. Звіти делегатів і делегаток відлілів і товариств ТУРФДім.
9. Вибір комісії: статуткової, контрольної, маєтково-фінансової, пресової, організаційно-просвітної, резолюційної, драматично-музичної і скарг та жалень.
10. Засідання комісії і їх справоздання.
11. Положення Українських Робітничо-Фармерських Домів в Канаді.
12. Справи Жіночої Секції.
13. Справи Секції Молоді.
14. Робітничі й Фармерські Діточі Школи.
15. Організаційна й освітня праця серед українських робітників й фермерів в Канаді.
16. Вищий Освітній Курс.
17. Драматично-співацькі та оркестральні гуртки при відлілах ТУРФДім.
18. Справа новобудованої друкарні й школи у Вінніпегу та будови Укр. Роб. Дому в Торонто.
19. Справа засновання бурси в Едмонтоні.
20. Статут ТУРФДім.
21. Вибір Центрального Виконавчого Комітету й Контрольної Комісії ТУРФДім та центральних комітетів: Жіночої Секції і Секції Молоді.
22. Закриття з'їзду.

Цю програму належить переробити на адміністративних зборах всіх відлілів і товариств ТУРФДім та на зборах всіх відлілів Жіночої Секції, основно її передискутувати і якщо були б деякі нові пропозиції для доповнення програми, та надіслати їх вчасно до Ц.В.К. ТУРФДім.

ЯК ВИБРАТИ ДЕЛЕГАТІВ.

Про всекраєві з'їзди Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім статут каже:

6. Всекраєвий з'їзд Товариства є найвищим законодавчим тілом. Регулярний Всекраєвий з'їзд відбувається кожного року в часі перших двох місяців, в означених Центральним Виконавчим Комітетом днях.

7. Всекраєвий з'їзд складається з делегатів, вибраних відлілами ТУРФДім, а також товариствами, злученими з ТУРФДім. 8. Кожен відлід Товариства і кожний відлід Жіночої Секції при ТУРФДім мають право вислати на з'їзд по одному делегатові чи делегатів від кожних 25 або й менше членів або членкинь; відлід, що має більше як 25 членів або членкинь, має право вислати на з'їзд по одному делегатові або по одній делегатці за кожних 25 членів або членкинь, або за частину того числа членів або членкинь.

Отже таке право представництва прислугоє відлілам і товариствам ТУРФДім та відлілам Жіночої Секції на з'їзді. Тож застосуйтеся, товариші і товаришки, після цих точок статута при виборі делегатів на восьмий з'їзд ТУРФДім. Ширше пояснювати цього правила тут не має потреби, бо воно не нове і після него відбувалися всі минулі з'їзди ТУРФДім.

ДЕЛЕГАТІВ ВІД БРАТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ ШИРО ВІТАЄМО.

Широ вітаємо на свому з'їзді делегатів від братніх Товариств Укр. Роб.-Фарм. Дім робітничо-фармерських організацій. Братніми організаціями, звичайно, уважаємо ті організації, які хоч не є злучені з ТУРФДім, але симпатизують і старяться співробітничати з ним на організаційно-освітньому полі і т. ин. Зокрема звертаємо увагу на місцеві фармерські осві-

тні товариства, які провадять свою працю самотужки, без ніякого порозуміння навіть з таким самим товариством сусідньої місцевости. Такі товариства часто звертаються до Ц.В.К. ТУРФДім за організатором, за промовцем, за інструктором. Ц.В.К. не все може задовольнити просьбі цих товариств, але ось тепер є нагода пригланутися організаційно-освітній праці ТУРФДім, приславши на його з'їзд своїх делегатів.

Ми закликаємо фермерів Манітоби, Саскчевану і Альберти прислати на восьмий з'їзд ТУРФДім, який відбудеться в днях 17, 18 і 19 січня 1927 р. в салі Укр. Роб. Дому в Вінніпегу, своїх делегатів. Такі делегати мають право дорадчого голосу, можуть забирати слово в дискусіях і обговорюваних ризних справах, давати пропозиції і т. п. А найголовніше, вони вислухають повних звітів про ведення організаційно-освітньої праці ТУРФДім, розкажуть про положення в своїй місцевості і про роботу своєї організації і на основі цих звітів виробиться спільний план діляння для добра організації і освіти працюючих мас в Канаді на слідуєчий рік.

Прислайте, товариші робітники і фермери братніх делегатів на з'їзд ТУРФДім для взаємної користі. Прислайте з близьких місцевостей і з далеких.

З товариським привітом,

За Центральною Виконавчий Комітет ТУРФДім:

Т. Кульчицький, голова, М. Шатувський, секретар.

РОБІТНИЧЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО

ДО ВІДЛІВ І ЧЛЕНСТВА РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА.

Оцим повідомляємо всі відліди й членство Робітничого Запомогового Товариства, що Головний Заряд вирішив на свому останньому засіданню 6. грудня ц. р., що Третя Конвенція Робітничого Запомогового Товариства відбудеться в п'ятницю, 21. і в суботу, 22. січня 1927 р. в салі Українського Робітничого Дому у Вінніпегу, з слідуєчою програмою:

1. Відкриття Конвенції.
2. Вибір верифікаційної комісії і провірення уповноважених делегатів.
3. Вибір голови і секретарів Конвенції.
4. Вибір комісії: контрольної, статуткової, організаційної, просвітної, пресової і скарг та жалень.
5. Звіт Головного Заряду.
6. Звіт секретаря-скарбника Головного Заряду.
7. Звіт контрольної комісії Головного Заряду.
8. Звіти делегатів про стан відлілів на місцях.
9. Засідання комісії.
10. Звіти комісії і ухвали їхніх пропозицій.
11. Справа притоту для старих і немичних членів та дітей-сиріт.
12. Всякі ухвали на добро організації.
13. Вибір Головного Заряду.
14. Закриття Конвенції.

Пригадується всім відлілам і членству слідуєчі постанови статута Р.З.Т., що дотичать вибору делегатів на Конвенцію:

§ 65. Кожний Відлід Р.З.Т. має право вислати на Конвенцію одного делегата від 25, або й меншого числа членів; кожний Відлід, що числить більше як 25 членів, має право вислати по одному додатковому делегатові за кожних дальших 25 членів, або за більшу часть того числа членів.

§ 66. Делегатом на Конвенцію може бути кожний член Р.З.Т., котрий сповнив всі свої обовязки супроти Р.З.Т. і Відліду і був без перерви що найменше 6 (шість) місяців членом Р.З.Т. § 67. Делегатом на Конвенцію Р.З.Т. не може бути той, котрий не сповнив своїх обовязків супроти Р.З.Т. і Відліду, котрий не вмє ні читати, ні писати, або котрий є урядником у другій запомоговій організації. (Новозасновані відліди мають право і повинні вислати своїх делегатів.)

Всякі пропозиції, сугестії, скарги і жалення до Конвенції просить прислати на письмі на адресу секретаря-скарбника Головного Заряду.

Головний Заряд закликає всі відліди і членство звчасу обговорити всі справи й пропозиції, що виринали під час праці нашої організації в останньому році і які треба вирішити на цій слідуєчій Конвенції та подати на письмі свої вирішення під розвагу Конвенції. В цей спосіб допоможемо успіхові Конвенції і дальшому розвиткові нашої організації.

З товариським привітом,

За Головний Заряд Робітничого Запомогового Товариства:

Г. Кириків, голова, О. Хоміцький, секретар.

СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЯ НОВОГО БУДИНКУ У.Р.Д.

ДО РОБІТНИКІВ І РОБІТНИЦЬ ВІННІПЕГУ!

Оцим повідомляється всіх робітників і робітниць міста Вінніпегу, що

в неділю, 12. грудня 1926

ТОЧНО В ГОДИНІ 2. ПО ПОЛУДНІ

відбудеться

В СТАРІЙ САЛІ УКР. РОБІТНИЧОГО ДОМУ

СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЯ

НОВОГО БУДИНКУ УКР. РОБ. ДОМУ (ДРУКАРНІ І ШКОЛИ)

Так виглядає тепер з рогу вулиць Прічард і Мек'Грегор будинок Українського Робітничого Дому разом з новою будовою школи і друкарні.

НА СВЯТІ ЦІМ ПРОМОВЛЯТИМУТЬ т.т. ШАТУЛЬСЬКИЙ, НАВІЗЬСЬКИЙ, ЯК ТАКОЖ ПРЕДСТАВНИКИ ВІД АНГЛІЙСЬКОГО ОРГАНІЗОВАНОГО РОБІТНИЦТВА І ФАРМЕРСТВА: КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ КАНАДИ, ЮНАЙТЕД ФАРМЕРС ОФ МАНІТОБА І ТРЕЙДС ЕНД ЛЕББОР КАВСИЛ.

ГОЛОВОЮ ЗІБРАННЯ ТОВ В. Н. КОЛІСНИК.

НОВИЙ БУДИНОК ВІДКРИТИЙ ДЛЯ ОГЛЯДИН В НЕДІЛЮ ВІД 10. ГОДИНИ РАНО.

Всіх робітників і робітниць радо вітає

КОМІТЕТ.

ГЕМЛІН ГАРЛЕНД.

"THE SILENT EATERS".

(Взято з твору "Книга про Американських Індіанців", видання Гарпера і Братів в Нью Йорку.)

За спеціальним дозволом автора.

(Переклав М. Волицький)

(Продовження.)

День за днем відносини між агенцією й її подліцією з одного боку, і чіфом та тим, що танцювали — з другого; ставали загрозливими й агент примушений був послати багато телеграм до Вашингтону і в інші місцевости, щоб заспокоїти поселенців. Нарешті він рішив поїхати до Рок потоку й подивитися, що там робиться. Він повинен був зробити це скорше.

Він сказав мені їхать, як перекладачеві, що я зробив дуже неохотно, бо це ставило мене за багато по його боці.

Він планував прибути на місце танцю несподівано. Багато людей танцювало, коли ми підїхали до зовнішніх помешкань. Вістка зараз рознеслася про приїзд агента, але ніхто не заперестав танцю. Люди були надто захоплені танцем, щоб звертати увагу на які-б там не було авторитети. Деякі, що до них він звертався, відповідали словами приривства, ігноруючи його наказ і я, що знав страшну силу президентої армії, тремтів, бо я бачив, як чорніло обличчя агента.

"Що за дурнота — сказав він до мене. — Це мусить заперестати. Пиди й скажи Ситінг Булові, щоб прийшов до мене".

Я пішов туди, де сидів Ситінг Бул і переказав домагання агента.

Я міг бачити, що чіф і мене прилучив до тих ренегатів, що підлізувалися до агента. Він слухав те, що я сказав, з холодним і впертим

обличчям. Я благав його зробити те, що наказував агент. Я розказав йому про той страх, що охопив поселенців і я перестеріг його, що прийдуть жовіри й заборонять танець.

На все це він лише сказав: "Тому, що агент прийшов побачитися зі мною, скажи йому, що я поговорю з ним рано. Зараз я занятий. Я не можу лишити танцю".

Агент обурився, коли я сказав йому це й коли ми їхали до школи, він шептав погрозу: "Я йому відплачуся за це, подлому собаці".

В школі ми застали вчителя Керігена майже самотнього. Ситінг Бул сказав: "Коли ця релігія правдива, тоді вона важіша за твої книжки" — і наказав своїм людям забрати дітей із школи. — "Якщо світ білого чоловіка зближається до кінця, то що за користь вчитися науки білого чоловіка" — аргументував він.

До Керігена агент говорив про чіфа: "Він мусить бути припинений. Його-сила повинна бути зломлена. Я побачуся з ним ранком і дам йому ще раз нагоду піддатися добровільно. Коли-ж він не схоче, я арештую його. Він побачить, що він не може заряджувати цею резервою".

На це Керіген відповів: "Я не думаю, що він хоче робити цей неспокій, але він глибоко зацікавлений цею новою релігією. Я думаю, що він піддається здоровому розумові".

Довкола багато вже говорили про те, що військовий департамент вислав когось, щоб заспокоїти заворушення і це не смакувало агенту. Він був індіанським агентом багато років, певний себе, що він знає як порядкувати своїми людьми й спеціально дуже хотів втримати авторитет чіфа в своїх руках.

І хоч бідний і припинений був Ситінг Бул, проте навіть агент уважав за честь арештувати й посадити його в тюрму. І проте я бачив, що

він не хоче цього зробити, хіба як останній свій крок.

На другий день рано агент, Керіген і я пішли на побачення з Ситінг Булом. Він сидів у свому теплі, покурюючи люльку коло невеличкого вогню. Він був дуже холодний, спокійний, виглядав втомлений і ослаблений. Його волосся, розділене посередній голови, і сумний вигляд обличчя — робили його подібним на стару жінку. Для мене він був лише трагічною тінню колишнього себе. Його погляд був опечалений й тяжкий. Він так, як сидів, був типом моєї вимираючої раси і моє серце прдлинуло до него.

Він привітав нас тихим голосом і стиснув руки. Ми посідали. Кількох людей було присутніх, що привидлялися.

"Скажи чіфові, що я прийшов поговорити про танець" — почав агент.

Я переказав чіфові, а він відповів:

"Говори, мої вуха відкриті".

"Скажи йому, мені відомо, що він танцює цей гупий танець майже кожного дня, втомлюючи своїх людей так, що вони не дбають за свою худобу й всілякі зі школи своїх дітей. Скажи йому, що всі люди занепокоєні. Тому Вашингтон наказує, що танець мусить заперестати" — говорив агент.

Я переказав це чіфові. Його обличчя не перемінлося, але в очах блиснув вогник.

"Чи білі люди бояться цієї нової релігії? Чому вони хочуть її заборонити?" — відповів він з призирством запитання.

"Скажи йому, що я не боюся танцю, — я уважаю його гупотою, — але я не хочу, щоб він витрачав надаремно енергію своїх людей. Він мусить заперестати танець".

На це чіф відповів: "Я є розсудливий чоловік і миродайник. Я не шукаю зачіпки, але мої люди мають вдово-

лення в цьому танці. Вони втратили багато своїх найдорожчих і в цьому танці вони бачуться з ними знову. Чи цьому правда, чи ні, я ще не знаю, але мої люди вірять в него і я не бачу в цьому ніякого зла.

Він сплинувся на хвилину.

"Я зроблю тобі пропозицію — сказав він рішуче. — Ця нова релігія прийшла до мене з резерви Брула. Вони дістали її з-заходу. Мато і Кіос кажуть, що вони бачили Месію. Ото-ж ми обидва, ти і я, зберієм й ходім та перевірмо ціду ту історію про Месію. Коли ми дійдемо до останнього племені на землі, звідки ця історія про Месію почалася, й там нам не покажуть Месію й не дадуть вдоволяючого доказу, — тоді ми вернемося і я скажу своїм людям, що вони були надто довірливі. Ця вістка покінчить з танцем на все. Заборонити-ж моїм людям танець наказом нічого не допоможе, це запевнить їх в чудодійній силі танцю".

Чіф був дуже серйозний у своїй пропозиції. Він знав, що він не міг самим наказом спинити танець; але якщо він виправиться в цю подорож з агентом та переведе, поспішні досліді, тоді повернувши назад він зможе говорити авторитетно. Він зробив свою пропозицію як розсудливий чоловік до розсудливого і, коли-б агент погодився з'їзти хоч на половину, або позволив йому послати мого батька, або Слогена, то можна було-б уникнути остаточної трагедії. Але агент був надто сердитий, щоб переговорювати. Його відповідь була образлива:

"Скажи йому, що я відмовляюся про це говорити. Ця пропозиція така-ж божевільна, як і танець. Це буде лише даремною витратою часу".

Я просив його, щоб він прийняв цю пропозицію, бо в найбільші місяці захоплення заврє, але він не хотів слухати.

(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ

Найновішу книжку відомого робітничого письменника М. ПРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла в друку? Якщо немає її ви самі, або ваші знайомі, то поспрайтесь купити, а буде мати користь книжку в хаті. Не трагити вона вартости навіть тоді, як ви перечитаете її. Це доша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так доволі відірватися від книжки, доки не перечитаете до кінця.

Письменник М. Прчана сам пережив війну і вірно оповіє всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитесь і то в найбільш приступливій спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладина з артистичним малюнком в двох кольорах. Купіть, а ніколи не пожалуйте! Розповсюджуйте скрізь цю книжку.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилайте на таку адресу:

Українian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!

ПРЕСОВИЙ ФОНД "УКР. РОБ. ВІСТЕЙ"

Table listing donors and amounts for the Press Fund. Includes names like М. Антохів, Т. Дерій, Василь Палаховський, etc.

Дорогі Товариші!

В цьому листі посилаю Вам грошовий переказ на суму \$29.75, яку доручив мені т. Василь Палаховський, що вдалося йому зібрати для нашої робітничої преси. З вище наведеної суми є \$20.00 на передплату "У.Р.В." і \$9.75 на пресовий фонд "У.Р.В." Цю збірку перевів згаданий товариш як один з комітету, котрий був вибраний на зборах нашого відділу Р.З.Т.

Доскар, Алта.

Тов. Іван Стефанос зібрав на листу ч. 4180 на передплату "У.Р.В." \$4.00; на листу ч. 1117 на пресовий фонд: Іван Стефанос \$6.00; Семен Красножон \$2.00.

ТРЕТЯ РІЧНИЦЯ ВІДКРИТТЯ УКР. РОБ. ДОМУ.

Оцим повідомляємо всіх робітників і робітниць в Келгарі й околиці, що організацією робітничого цього місцевості приготується до святкування ТРЕТЬОЇ РІЧНИЦІ ВІДКРИТТЯ У.Р.Д.

ЖОНАТИЙ ЧОРТ! — КОМЕДІЯ!

СТАРАННЯМ ДРАМГУРТКА ПРИ ВІДДІЛІ ТОВАРИСТВА УКР. РОБ.-ФАРМ. ДІМ У ВІННІПЕГУ відіграється

В СУБОТУ, 11. ГРУДНЯ 1926 Р. В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ надзвичайно смішну комедію в 3-ох діях п. н.:

ЖОНАТИЙ ЧОРТ

Чи ви вже бачили коли жонатого чорта? Чи ви хоч чули, що чорт жениться? А отже бувають й такі дива. І таке диво відбудеться на сцені Укр. Роб. Дому в суботу, 11. грудня. Хто прийде на цю комедію, той буде ще тиждень сміятися після представлення. Бо де-ж хто бачив жонатого чорта, та ще й нежогобуда, а панського! Одно тільки застереження: не буде сміятися лише той, хто не прийде. Тож приходіть громадою на цю смішну комедію, бо, як то кажуть, гуртом краще сміятися.

ПРИХОДІТЬ ВСІ І ИНШИМ ПЕРЕКАЗУЙТЕ! ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ. ЦІНИ ТИКЕТІВ: 50, 40 І 25 ЦЕНТІВ.

Тикети можна набуті кожного вечера в буфеті Укр. Роб. Дому, а в день представлення при касі.

СТАРАННЯМ ДРАМСПІВГУРТКА ПРИ ВІДДІЛІ ТОВАРИСТВА УКР. РОБ.-ФАРМ. ДІМ У ВІННІПЕГУ відіграється

В НЕДІЛЮ, 12. ГРУДНЯ 1926 Р. В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ ВІННІПЕГУ

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ. ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛЬНИМИ ДАТКАМИ.

ПРИГОТОВЛЯЙТЕСЯ ВСІ НА БАЗАР!

Почавши від 13. грудня ц. р. розпочнеться в Українському Робітничому Домі у Вінніпегу ВЕЛИЧАВИЙ БАЗАР, який устроюється старанням всіх організацій, що гуртуються при Укр. Роб. Домі. Він буде величавий тим, що на ньому буде вибір різних річей і дуже відповідних для виткту для наших робітників і робітниць. Між иншим будуть там першої якості споживчі продукти, як цукор, мід, мука, біті і живі индики і гуси, шинки і т. д. З однієї є так само багато річей, як фабричної так і ручної роботи. Поодинокі товаришки приладдані також на базар гарні кустарні річі. Тут буде теж й багато корисних предметів з хатньої обстановки. Всі ті річі до набуття по найдешевших цінах! Для дітей влаштовується спеціальний відділ всяких несподіванок. Під зглядом добору річей згаданий базар перевищить всі подібні підприємства в минулих роках, бо є його влаштування базаровий комітет при допомозі загалу організованих робітників і робітниць поробив спеціальні приготування. Базар устроюється в ново-збудованім будинку У.Р.Д. і він заслуговує на те, щоби його як найчисленніше відвідали.

РІЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ Р.З.Т. В ЕДМОНТОНІ, АЛТА.

Повідомляється, що загальні річні збори відділу Р.З.Т. в Едмонтоні, Алта., відбудуться в середу, 15. грудня ц. р. в год. 8. вечером в Укр. Роб. Домі. Кожний член і членкиня повинні обов'язково явитися на річні збори, бо є багато важних справ до полагодження а між иншим вибір заряду на 1927 рік. Нових членів радо вітаємо. За Заряд відділу Р.З.Т. М. Якимчук, Н. Стефанюк, голова, секр.-скарб.

ДО ВІДОМА ВІДДІЛМА ТУРФДІМ НА СХОДІ ОНТЕРІО.

Мандолинова Орхестра відділу ТурфДім в Торонто і група танцюристів, користаючи з двотижневої відпустки в часі різдвяних свят, вийдуть з музику і танцями до кількох місцевостей на сході Онтеріо. Відділи, що бажають, аби наші музиканти та танцюристи загодили до них, хай часно зголосяться на них, подавши адресу секретаря. Дохід з концертів призначений на будову Укр. Роб. Дому в Торонто. Зголошуватися на адресу: М. Нобатіук, Р.О. Box 308, Toronto, 2, Ont.

ДР. ОСИП МЕГАС

укр. лікар і хірург отворив свою лікарську канцелярію по двох-літній практиці в шпиталях Едмонтону. На листовні запити відповідає по українськи. Адреса: Room 201, Kitchen Block, 10164 A. — 101 Street, EDMONTON, ALTA.

Грос Ала, Ман.

Тов. Н. Едлерсон зібрав на листу ч. 699 на передплату "У.Р.В." \$4.00; на передплату "Робітничі" \$3.00; на передплату "Робітничі" \$3.00; на листу ч. 3479 на пресовий фонд: Іван Деркач \$5.00; Анеля Деркач \$5.00.

ОСТАННІЙ ДЕНЬ ЛИСТОПАДОВОЇ КАМПАНІЇ

Старанням листопадового комітету відбуваю тут в нещода, 28. листопада ц. р. масове віснє в У.Р.Д. якого метою було виснєня поміч нашій робітничій пресі. Відкриваючи це віснє, голова його т. М. Слободзин, пояснив шль зібраним й покликав до слова т. Гуцьку з Веланд, Онт.

ПРЕСОВА КАМПАНІЯ В КОЛМЕН, АЛТА.

Несприятливі обставини, серед яких доводиться робітничтву нашої місцевості боротися за своє існування, були причиною того, що наш відділ ТУРФДім переніс кампанію в користь нашої преси з місяця листопада на місяць грудень. В цій місячній кампанії пресової кампанії рішнє влаштувати цілу низку підприємств і докласти всіх можливих старань, щоби ця кампанія випала як найуспішніше.

Капоскейсінг, Онт.

Дорогий Товаришу Адміністратор! Посилаю Вам в цьому листі поштовий переказ на суму \$34.85, з якої половина призначена для політичних витків в Сх. Галичині а друга половина на пресовий фонд "У.Р.В." Жертви ці зложили саідуочі товариши:

Table listing donors and amounts for the Kapuskasing branch. Includes names like Т. Дерій, Т. Медвідь, Т. Греськія, etc.

Мідовс, Ман.

Дорогі Товариші! Посилаю Вам \$1.50 на пресовий фонд "У.Р.В.", що я зібрав на листу ч. 1573.

ВІДНОВАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА "УКР. РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

Не забувайте про пресовий фонд української робітничої преси в Канаді!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛІВ ТУРФДІМ І Р.З.Т. У ВІННІПЕГУ відіграється

В НЕДІЛЮ, 19. ГРУДНЯ, В ГОД. 2.30 ПО ПОЛУДНІ. В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ друга наукова лекція на тему:

ХТО ЖИВ НА ЗЕМСЬКІЙ КУЛІ МІЛІОНИ ЛІТ ТОМУ НАЗАД?

ЛЕКЦІЮ ВИГОЛОСИТЬ ТОВ. П. ШЕГІН. Приходіть на цю лекцію значчисленніше й кличте своїх знайомих і приятелів.

Кіногама, Онт.

Дорогі Товариші! Посилаю Вам грошовий переказ в сумі \$7.25 з того \$4.00 на дальнє відновлення моєї передплати на "У.Р.В.", \$1.50 від моєї дружини на передплату "Робітничі" і \$1.75 на пресовий фонд "У.Р.В."

ДЕЩО ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАДА

В нещода, 7. листопада ц. р. відбувся в У.Р.Д. концерт-мітінг, присвячений пам'яті Жовтневої Революції. Весь прибуток з цього концерту призначено для преси.

Беніф, Алта.

Посилаю Вам всіх грошей разом \$11.00, з того \$4.00 на відновлення моєї передплати і \$4.00 від двох нових щорічних передплатників "Укр. Роб. Вістей", що я їх придбав на листу ч. 2502, \$1.50 на відновлення передплати на "Робітничі" і 50 ц на пресовий фонд а теж \$1.00 на пресовий фонд "У.Р.В.", що я зібрав на листу ч. 3351.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляється всіх членів молодшого під-відділу Секції Молоді в Вінніпегу, що в нещода, 12. грудня в годині 10.30 перед полуднем відбудуться збори, на котрих будуть обговорюватися організаційні справи. Всі члени й членкині повинні обов'язково бути присутніми на цих зборах. Нових членів радо вітаємо. Тож приходіть на збори на означений час. Заряд.

Саскатун, Саск.

Тов. Гр. Климович зібрав на листу ч. 448 на передплату "У.Р.В." \$4.00; на листу ч. 2109 на пресовий фонд: Ф. Шуприк \$5.00; П. Годуб \$5.00; Г. Климович \$5.00; С. Дутка \$5.00.